

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

БЕОГРАД, ОД 22. АВГУСТ 1996.
БРОЈ 131 ГОДИНА VII

ИЗБОРНИ ПРОГРАМ ЗА ОПШТИНУ ДЕЧАНИ

Уводне напомене

Општина Дечани налази се на западном делу Метохије и смештена је између две веће општине, Пећи и Ђаковице, а са запада оивичена је високим венцем Проклетија и југословенско-албанском границом. Сам општински центар Дечана представља малу варошицу која је до недавно била село, али је оно увек било надалеко познато по величанственом краљевском манастиру Високи Дечани подигнутом у првој половини XIV века од стране Стефана Дечанског и његовог сина Душана. Овај манастир изграђен је претежно у романичком стилу, али има и више елемената готске школе, па овај значајни споменик српске културне историје представља срећан спој Истока и Запада и уметничку синтезу величанственог изгледа и непроцењивог значаја.

У општини Дечани данас има 42 села од којих у само 16 има српског живља, и то измешаног са Албанцима, док су осталих 26 насеља етнички очишћена и у њима живе искључиво Албанци. Међутим, у средњем веку овај крај је био насељен само Србима. Како је забележено у *Дечанским хрисовуљама* од албанског становништва овамо су повремено залазили албански сточари са привременим катунима као својим стаништима.

Услед вишевековног ропства под Турцима дошло је до пражњења ових простора од словенског света, а на њихова имања Турци су насељавали Албанце са суседних албанских планина. Масовним сеобама Срба из 1690. до 1837. њихов број је знатно опао, али је између два светска рата поново дошло до осетнијег насељавања нашег становништва са територије Ц.Горе и других српских крајева, па је број Срба надмашио албанску популацију. Захваљујући антисрпској политичкој социјалистичко-комунистичкој власти у послератном периоду све важније функције у Општини држали су Албанци, што је довело до поновног исељавања и свођења Срба на свега неколико процената од свеукупне популације.

Повратак исељених лица и досељавање нових основни је проблем

даљег опстанка Срба на овим просторима, јер је учвршћење српске државе на овом важном граничном подручју немогуће без свог становништва. Питање повратка и увећавање укупног броја Срба у општини Дечани мора бити централна окосница програма сваке српске националне и патриотске странке око које ће се окупљати све народне снаге и сви елементи других програма и пројеката. Будући да је Српска радикална странка изразито национално и патриотски оријентисана, да је то странка са дубоким упориштем у народу и демократским традицијама, њен програм рада и развојка општине Дечани мора бити реалан и заснован како на богатим природним ресурсима, тако и на чврстим државним опредељењима да се овај крај препороди и национално ојача без обзира на све отпоре који нам стоје на путу. Као први гарант успеха на том плану мора бити српска слога и високо развијена национална свест по којој је српски народ најближи и најпречи самом себи и да су све његове територије, без обзира ко их привремено насељава, највиша српска светиња око којих неће бити никаквих погањања и никаквих уступака. Зато је и од раније било од прворазредног значаја да се код сваког Србина развије сазнање по којем је отуђивање свог имања истовремено и продаја своје домовине. Програм будућег развоја општине Дечани не сме бити само економско-привредног карактера, већ он мора обухватити и биолошку основу, мора бити заснован на позитивним моралним нормама, наслањајући се при том на богату културну и религијску традицију свеколиког српског народа. Овде би се радило о реализацији дела програма свеукупног препорода и обнове српског народа, што је у потпуном складу са виђењем нашег континента као Европе нација које се брзо развијају и интензивно међусобно сарађују, не доводећи у питање ни државне границе, нити доминантну улогу матичних нација у својим државама.

Локална самоуправа

Локална самоуправа која се у нашем систему одвија у општинама и месним заједницама има за циљ да се на ужем

друштвеном нивоу организују и искористе сви стваралачки потенцијали и решавају најважнија егзистенцијална питања грађана. Пошто држава не може стизати свуда и решавати свако питање одређеног појединца или друштвене групе, свака држава поверава локалној самоуправи део послова који се успешније могу обављати само на локалном нивоу.

Власт у општини Дечани сада насилно држе социјалисти, иако је на задњим изборима расположење народа било на страни српских радикала. То расположење се није преточило у изборну победу, јер је дириговани судија Мићановић из Пећи незаконито поништио 6 кандидатура радикалима. Пошто су Албанци бојкотовали изборе, радикали су од 25 изборних места покрили 9 а социјалисти осам. Како ниједан кандидат није имао противкандидата, у Скупштину Општине било би изабрано 17 одборника, а са тим бројем Скупштина се могла легално конституисати и нормално радити. Али како социјалистима није годила могућност победе радикала, злоупотребљени су судски органи и донесене незаконите одлуке. Зато данас у Дечанима уместо легалне легитимне скупштине функционише само привремене Извршни одбор који је формирала Влада Србије и коме је одавно истекао мандат. То не смета социјалистима да очигледно крше законе које и сами доносе. И још нељудски врше притисак на припаднике других странака, смењују их или одстрањују са посла и са свих места где се одлучује. Пошто је Срба у општини Дечани ионако мало, може се замислити како се на овај начин уситњавају српске снаге и како се неминовно форсирају некомпетентни кадрови.

Зато је на предстојећим изборима од посебне важности организовати и спровести легалне и поштене изборе, јер без демократских избора нема ни успешне локалне самоуправе нити ваљаног рада општинских служби и стручних органа на терену.

Суштински значај локалне самоуправе што се тиче Српске радикалне странке одређен је још 1881. програмом Странке и дефиницијом "да админис-

трација буде што простија, што јефтинија и што целисходнија". Ни после више од 100 година локалне самоуправе, што се тиче радикала, ова дефиниција није изгубила на актуелности, јер представља солидну основу за успостављање успешног концепта самоуправе.

За локалну самоуправу је важно да она буде одвојена од државе, а да се држава може мешати у општинске послове само када би власт у Општини добили Албанци као нематични народ и почели да раде на штету Срба, али не и када би на власт дошле друге српске странке, као што је до сада често био случај. Основни интерес Срба у дечанској општини јесте да буду безбедни, да имају где да раде и да имају са киме да живе. И да их не мори стална неизвесност како ће бити сутра и да ли ће им комшије, услед државне небриге, отићи а они остати да сами животаре. Ово су фундаментална људска права која свака власт може и мора да обезбеди своме народу. Српска радикална странка гарантује својим програмом и својим јасним националним и родољубивим усмерењем остваривање не само ових права него и пружање низа погодности у економској и социјалној сфери које ће омогућити Србима у Општини да увећавају своје поседе и материјална добра и да обезбеде солидан живот за себе и своје потомство.

Урбанизам и саобраћај

Иако су Дечани мала варошица, она нема урбанистички план, па се градња и у самом општинском центру одвија хаотично, са понеком ситном поправком и интервенцијом општинских органа задужених за урбанистичка питања. У селима, наравно, нема ни помена од некаквих урбанистичких планова и правила, па се јављају огромне тешкоће кад треба пробити или проширити какав пут и сл. Дугогодишња комунистичка и социјалистичка власт у Дечанима довела је до потпуног осиромашења Срба и до енормног богаћења Албанаца, тако да данас Срби претежно живе у лошим и руинираним станбеним зградама, у малим становима, а њихове комшије Албанци у великим и комфорним приватним кућама. За разлику од Срба, Албанци су на Косову увек били против социјализма и одавно се окренули приватном сектору, стицању капитала и раду у иностранству што им је омогућило да саграде добре, разнолике и простране куће са великим двориштима. Сиромашни Срби су чекали милостињу државе или неку цркavicу нерентабилних друштвених предузећа, па и кад им је та милостиња стизала, били би презадовољни са добијених 50-60 м².

У Дечанима Срби су углавном сконцентрисани у самом центру и у Манастирској улици. Зато убудуће ову зону, која се пружа према Манастиру, треба развијати искључиво као српску. Зона од центра до манастира Високи Дечани треба да се намени за градњу нових кућа и свих пратећих објеката

потребних Србима. Плацеве треба додељивати бесплатно, а укинути привремене дозволе Албанцима за њихове локале. Куће које су овде бесправно подигнуте треба порушити јер су грађене на манастирској земљи. Када се земља овде врати старим власницима, онда ће је бити лакше уступати на коришћење и за градњу једне јаке српске енклаве која ће моћи доста независно да егзистира.

Треба до Манастира изградити тротоар и бицикличку стазу како би овде било могуће ускладити свакодневно живљење са спортским и рекреативним активностима, тим пре што се овде налази спортска хала у оквиру средње школе, која се мора отворити за сву српску децу и омладину у Дечанима.

У Дечанима хитно треба изградити и заобилазни транзитни правац који би био даље од општинског центра и кретао би се од основне школе у Црнобрегу ка Каналу и даље, преко моста, ка Пећи. Овај транзитни правац не само што би растеретио саобраћај у самим Дечанима, већ би усмерио и ширење Дечана у назначеном правцу.

Јачање једног јаког српског кварта још не значи да Срби из других делова треба да се слију овде, већ напротив они треба да се задрже и у другим зонама уз истовремено стварање услова за њихово бројчано јачање. Ово се посебно односи на села у којима има доста простора за насељавање. До сада је у дечанској општини изграђено једно насеље у Јунику, а сада се гради друго у Бабалоћу. Довољно има места за оваква насеља још у Жарком појасу, Рзничким шумама и изнад Дечана. Та три насеља би требало наменити за избеглице из РСК.

Посебан проблем грађевинарства у дечанској општини јесу куће мештана и старијих досељеника. Врло ретко ко је од њих змогао снаге да подигне нову кућу, што због сиромаштва, што због опште безјаније и тражења решења ван Косова. У наредном периоду треба помоћи овом становништву у доградњи старих и започетих и подизању нових кућа. То је оправдано у сваком погледу, али и из психолошких разлога, јер се код домородаца развила својеврсна љубомора на избеглице које су сад одједном добили нове куће, а мештани станују и даље у трошним и неусловним.

У самом центру Дечана подигнуте су две бензинске пумпе, једна давно и једна новија, смештена наспрам зграде милиције, за коју је неко од садашњих социјалиста морао узети дебеле паре. Она представља праву опасност за грађане и друге објекте у Општини. Српска радикална странка тражи дислокацију ове пумпе и доношење одлуке да се убудуће бензинске пумпе подижу само на прилазима Дечана да би тако биле надомак и селима и самом општинском центру.

Дечани леже непосредно поред Дечанске Бистрице, али немају излаз на своју реку, већ је простор уз њу узурпиран од стране појединих земљорадника и припадника албанске националности. Поред Бистрице, на релацији од моста

за Пећ па до Манастира, треба преуредити шеталиште, али омогућити да и приватни сектор овде добије локације за атрактивне објекте разних намена и облика. Читав тај троугао Центар-Мост-Манастир треба прогласити ексклузивном зоном где ће Срби и из других крајева моћи да добију шансу за развој мале привреде, угоститељства, спортских и рекреативних терена који би онда могли да користе сви добронамерни и мирољубиви људи у складу са својим интересовањима.

У склопу овог пројекта треба уредити и простор око Киселе воде и претворити га у пријатно излетиште и лечилиште. Некада је овде кисела вода била погодна за експлоатацију, али се неки комунистички паметњаковић "досетио" да тражи још воде и почео правити нове бушотине, па је киселу воду помешао са слатком и тако је разблажио, али се она и даље може пити као лековита и потпуно чиста. Овде би неки приватник могао изградити базен и наплаћивати услуге, а Општина би такође имала користи од издавања локације.

За општину Дечани од велике важности би било доношење детаљног урбанистичког плана и порушити оне објекте који заиста коче даљи развитак. Такође треба предвидјети изградњу још једног моста преко Бистрице, низводно од постојећег, у Горњој Луки, и преко њега у каснијем периоду усмерити транзитни саобраћај. Наплатом и легализацијом дивље градње могла би се прикупити знатна средства којима би се градиле куће и други објекти за нове насељенике.

Од путних праваца треба приступити изградњи пута низ Канал којим би ова општина могла избити на Бели Дрим и пут Баковица-Клина. Ово се мора радити у сарадњи са другим општинама. Наставити треба с пробијањем и довршавањем још једног пута од државног значаја, од Дечана до Плава, који је започет у сарадњи са Војском и који би био од огромног значаја за оживљавање туристичке привреде у Дечанима. Са пробијањем солидног пута назначеним правцем тек би се могли попунити капацитети старог и довршити нови хотел изнад Манастира.

Српска радикална странка налази да би било потребно отварање још једног граничног прелаза, у Поношевцу, пошто овим правцем, па потом поред реке Валбоне, води најкраћа и најпогоднија природна веза Метохије са Албанијом и Јадраном. О овој траси писао је својевремено и велики српски научник Јован Цвијић. Други разлог за отварање овог прелаза јесте у томе што практично од Призрена (Врбница) па све до Подгорице нема уређеног граничног прелаза јер то онемогућава дуги венац Проклетија.

Што се тиче локалних путева, њих треба асфалтирати и проширити а кривине знатно ублажити. Предност треба дати повезивању српских садашњих и будућих насеља како са општинским центром тако и са суседним општинама.

Стамбени проблеми

Дечанци углавном станују у друштвеним становима који су у приличној мери руинирани. Живећи измешано са Албанцима, који немају неку већу културу становања и заједничког живота, Срби су сами подлегли небризи и запуштању станбених објеката, заједничких просторија и дворишта. Велики број Албанаца поседује, поред огромних приватних кућа у Дечанима или ближој околини, још и станова у друштвеном сектору, што је нелегално и само одузимањем таквих станова у Дечанима би се збринуло више бескућника или избеглица из Крајине или са других простора претходне Југославије. У циљу одржавања и проширивања постојећег станбеног фонда потребно је формирати једно приватно предузеће које би радило на одржавању постојећих зграда и својом нижом ценом и квалитетом услуга конкурисало друштвеном сектору.

Општински органи би морали интервенисти приликом сваке продаје стана, који су у међувремену приватизовани, и не дозволити да они оду у шиптарске руке. Макар како биле перфидне методе недозвољеног оваквог трансфера станова. Ово се мора радити зато што многи Срби на овај начин одлазе са Косова и праве Албанцима још чистију територију у етничком смислу. Сваки српски стан може променити власника само ако је нови власник такође Србин. Необично је важно да се код самих грађана развије свест и потреба да се успротиве свакој таквој трговини, да се организују и алармирају државне органи у спречавању таквих облика мешетарења и етничког чишћења Срба са ових простора. Овако треба поступати и са илегалном продајом кућа и имања у селима.

Комуналне делатности

Незамисливо је да Дечани леже на домаку великих количина здраве и чисте планинске воде, а да немају добру воду за пиће. Постојећи водовод постао је мали да би задовољио све потребе нараслог општинског центра и суседних сеоских средина. Инсталације су му дотрајале, каптаже необезбеђене, па није ретка појава ни инфекција становништва. Нарочито су погођени станари у вишим станбеним зонама током летњих месеци. А то опет значи Срби. Зато је неопходно приступити реконструкцији постојећег и изградњи нових линија водовода. Средства за ову намену могла би се сакупити опорезивањем грађана сразмерно њиховом имовном стању и броју чланова породичног домаћинства. У овоме би партиципирале и све привредне организације и све радње јер је њихов даљи рад и развој незамислив без довољних количина здраве и чисте пијаће воде. На такав водовод морају се уградити водомери за свако домаћинство и наплаћивати вода према стварном утрошку, како се то чини у свим организованим и сређеним државама света. А да се вода не би мешала са канали-

зацијом, треба изградити знатно бољи систем канализационих линија и онемогућити њихов контакт. У Дечанима има много проблема са одржавањем чистих улица, а пошто је овде приватни сектор знатно развијен, нарочито код Албанаца, свака радња и свако приватно предузеће је дужно да одржава хигијену и чисти смеће у делокругу свога рада и живљења. Не треба се либити оштрих новчаних казни за сваки неред или бацање смећа у водотокове и дивље депоније. За контролу у овом сектору потребно је увести комуналну полицију као посебну службу општинских органа.

Социјалистичке општинске власти, надовезујући се на оно што је учинила шиптарска власт, до минимума је редуктовала постојећи парк у самом центру Дечана, а чују се гласови да у томе кане ићи и даље-до његовог потпуног уништења, што треба најенергичније спречити. У циљу одржавања хигијене и других комуналних послова треба омогућити формирање приватних предузећа, а затим одредити и место јавне депоније за одлагање отпадних материја.

Српско гробље у Дечанима било је доскора запуштено, а сада је ту нешто урађено и поправљено. Треба прекинути са праксом сахрањивања у Пећи, јер како је кренуло, ускоро ће сви Срби из целе Метохије сахрањивати своје покојнике на градском гробљу у Белом Пољу. За то нема никакве потребе, тим пре јер су гробља докази нашег постојања и нашег живљења на овим просторима. Нарочито је у овој области негативна пракса пресељавања мртвих, када се кости односе и сељакају, а трошно тело остаје на старом вечном боравишту. То је противно и људским и божанским законима.

Верски објекти

С обзиром на близину велелепног манастира самих Дечана, у ужем општинском центру, мислимо, нема потребе за подизањем нове цркве, али ако се број Срба у њему буде увећавао и ако то они затраже, онда и та могућност остаје отворена. Поред обновљене цркве у Доњем Ратишу, сада се намеће хитна потреба поновног подизања црквеног објекта у Раставици, коју су за време II светског рата порушили албански фашисти. Потреба за овом црквом је утолико већа што у непосредној близини ничу два нова избегличка насеља, а црквиште је лоцирано негде између њих.

Српска радикална странка као велики поштовалац наше традиције и православаља пружаће несребичну помоћ за изградњу овог и других црквених објеката за којима се укаже потреба, као и за одржавање и унапређивање манастира Високи Дечани. Настојаћемо да земљиште и другу имовину, коју је раније поседовао Манастир, вратимо по хитном поступку у његово власништво. Овим би се највише помогло Српској православној цркви, али и српском народу у Дечанима.

Село и пољопривреда

Најбоља земља у Општини, која се још и наводњава, углавном је у рукама Албанаца. То је последица вишевековне владавине Турака и других освајача који су испразнили ово подручје од Срба, али ништа мању штету Србима нису нанели ни комунисти за протеклих 50 година владања. Земљиште које је у поседу српског народа обично је слабијег квалитета и са ређом могућношћу наводњавања. Социјализам је и овакво српско село проредио приморавујући сељаке да најпре приступају колективним задругама, а потом да своја имања на силу продају пољопривредним добрима и комбинатима. Ова акција ишла је смишљено јер су овако уништавана само српска села, док ниједно албанско на дотични начин није колективизирано и расељено. Тако су збрисана читава српска насеља и дечански крај је више него десеткован у погледу броја Срба. Албанска комунистичка власт, потпомогнута српским полтронима и каријеристима, потпуно је и на овом плану обесправила српски народ што је отерало огромну већину Срба из Општине. Данас преостала српска домаћинства углавном вегетирају, без подмлатка су и без неке веће шансе за напредак и развој.

Ни задружна имања нису у бољем стању. Донедавно ова газдинства су се сваке године обрађивала, а ево неколико година на стотине хектара пољопривредног земљишта остаје необрађено и запуштено, а кад се понешто и обради, нема ко летину да покупи. Па забатаљеним површинама Шиптари напасажу своја стада уз ништавну накнаду. О похарама и намерним штетама да и не говоримо. У области пољопривреде и сеоског живљења проблеми су тако велики да су потребни заиста крупни и радикални потези да би се стање покренуло набоље.

Српска радикална странка предлаже читав низ мера и акција које се морају спровести како би ова земља најпре била повраћена Србима и како би се сеоско српско домаћинство оспособило да нормално ради, стиче и зарађује. Сву државну земљу треба приватизовати и вратити ранијим власницима уколико они хоће да се врате и живе у Дечанима. Рачунамо да таквих Срба има. Оно земљиште које преостане треба поделити новим власницима и досељеницима. У циљу стварања нових посела у друштвеном сектору један број имања у српским селима је одузет, али започети процес, на срећу, није довршен. И ова имања треба вратити или расподелити Србима који су остали овде да живе и тако бисмо увећали њихове поседе и побољшали шансе да живе на селу и од села. Сва српска имања која су продата Албанцима у време њихове сепаратистичке власти и њеног масовног притиска на српски живаљ такође вратити српским власницима и са њима поступати на сличан начин као и са претходним. Уколико враћена земља буде поново продата Албанцима, онда да се

Србима, који су је поседовали, дефинитивно одузме и понуди новим интересантима. За почетак српским домаћинствима у дечанским селима држава мора поклонити неколико трактора и комбајна како би били независни у обради земље и не би испаштали због бојкота својих комшија Албанаца на овом плану.

Привреда

Скоро све веће привредне организације у Дечанима налазе се у друштвеном сектору и то су Фабрика клипних пумпи, Пилана, Фабрика масивног намештаја, погони "Заставе", Фабрика теролита, Пчеларска задруга (Апико), Пољопривредна задруга, Водопривредна организација и друге. Њихово пословање је отежано из субјективних и објективних разлога. Нека питања у њиховом раду решавала би се системским законима и реструктурирањем привреде. Социјалисти су нас на државном нивоу изоловали од света и изазвали нам санкције од чијих последица се тешко опорављамо. Како у овим организацијама ради највише Срба, поставља се питање приватизације као најцелисходнијег метода за њихово успешно економско пословање. Али приватизације у којој би се сваком раднику поделиле акције, па они нека са њима раде шта год хоће-нека их продају или нека се удружују са другима, а не приватизације где би мала група руководећих људи довела организацију пред распад, а онда је откупила или продала неком приватнику за мале паре.

Оно што би прешло у државно власништво, морало би се објединити тако да се не би дешавало да Србија-шуме пре снабдевају бројне приватне пилане пре него ону у друштвеном сектору. Осим овога у привреди Дечана постоји велика потреба за новим инвестиционим улагањима не само у производни него и у туристички комплекс. За атрактивне пројекте могла би се наћи средства и код иностраних кредитора, али док су на власти социјалисти, то се неће десити. Сви ови проблеми могли би се успешније решавати само ако на власт дође Српска радикална странка.

Култура и политика

Од објеката и институција културе у Дечанима се налази само једна библиотека. Раније је постојао и биоскоп, али он после паљевине није обновљан. Некадашњи социјалистички домови културе у селима одавно су претворени у складишта и пословни простор или су препуштени зубу времена и пропадања. Пре 10-ак година у Дечанима је постојала и сликарска колонија, али се и она угасила. У самом центру Општине нема ниједне пристојније сале у којој би се могла одржати било каква културна манифестација или скуп грађана неке друге врсте. Зато се завршетак започете зграде за општинске органе и културно-забавне садржаје мора по сваку цену завршити. И мора се покренути или обновити нека манифестација ликовног, књижевног или музичко-фолклорног садржаја која би Дечане

уписала у ширу мапу културних збивања Србије.

Здравствене установе

Дом здравља у Дечанима и једине амбулантне станице у једном броју села једва испуњавају своју основну функцију пружања основне здравствене заштите. И док Дом здравља некако и ради, амбуланте су потпуно запуштене или су са нередовним радним временом и обавезама. Уз све ово Дом здравља је смештен у згради, за ову природу посла неприкладног стила, која ни из далека не пружа просторне могућности за нормалан рад. Овим недостацима за сада нема лека и дотична ситуација једино може служити као искуство за евентуалне нове подухвате на здравственом плану.

Да би се неповољно стање у здравству Дечана колико толико превазишло потребно је стимулирати развој приватне праксе, нарочито на селима, јер би се на тај начин лекар приближио непосредним корисницима здравствених услуга. Отварање приватних ординација треба потпомагати значајним пореским олакшицама.

Обданиште

Иако у Дечанима има доста запослених радника и службеника који имају малу децу, њих за време радних активности нема ко да чува и васпитава јер не постоји дечје обданиште. Зато је потребно отворити обданиште које би у свом саставу имало и справе за вежбање које би биле доступне и за другу српску децу. Овакво обданиште би могао формирати и приватник, само да му се обезбеди простор и средства за почетни рад. Касније би таква комбинација дечјег обданишта и забавног парка могла сама да егзистира наплаћивањем за своје услуге.

Школске установе

У Дечанима и околини постоји само једна средња школа и више основних. У задње време овде су подељена мишљења да ли и основно и средње образовање у самим Дечанима сконцентрисати и једној згради или не? Потреба да се очува једна компактна српска енклава налагала је и концентрацију наставе, али то би значило потпуно препуштање једног великог школског центра у Црнобрегу Албанцима. У програму Српске радикалне странке означавамо неоспорну потребу окупљања и снажнијег развоја свих будућих пројеката, али ми не смемо препустити ниједну установу, ниједан објекат онима који се боре против српске државе и српског народа. Дакле, увећавање и снажење једног јаког српског центра у Дечанима вршило би се новим долазницима и насељеницима, не премештањем постојећих људи и објеката. Зато је било потребно задржати под српском управом и школу у Црнобрегу, тим пре што је неким ђацима ближа од Техничке школе.

Задњих неколико година у неким српским срединама угашене су основне школе. Рад са недовољним бројем ђака

заиста је отежавајући фактор, али се све патуљасте школе морају задржати све док постоји и један ученик. Ово је важно и из психолошких разлога тим пре што постоји нада и конкретни програми да се број српског становништва ускоро знатније повећа, па да оживи и рад у патуљастим одељењима.

Информисање

Дечанска општина нема локалну радио станицу која би се бавила информисањем грађана о разним проблемима и догађајима. О овој општини углавном сазнајемо преко дописника листа "Јединство". Постоји и проблем редовног достављања дневне штампе и недовољног броја примерака те штампе која стиже у нашу општину. Српска радикална странка би ова питања успешно решила и тако грађанима Дечана обезбедила бољу и и потпунију информисаност. Отварање локалне радио станице под патронатом Општине био би нам приоритет у информисању Дечанаца.

Екологија

Изузетне природне лепоте и бујна вегетација у дечанској општини, обиље бистре планинске воде и непосредна близина високих Проклетија чине све неопходне предуслове за здраву и погодну средину за живот наших људи. Климатски гледано Дечани представљају праву ваздушну бању каквој надалеко нема равне. Природа се овде сама побринула да омогући идеалне услове за живот и рад. Нигде у свету не постоји феномен да се са обода скоро идеално равне и простране низије одједном дижу високе планине са преко 2500 метара. Еколошки гледано овде је све у реду-индустрија која до сада подизана није озбиљније нарушила ову природну равнотежу. Ипак, постоји један велики еколошки проблем и он је садржан у људском фактору, у ружним навикама и егзистичним интересима. Поред недовољне културе и еколошких навика Српска радикална странка сматра да је неконтролисана сеча шума главни еколошки проблем у Дечанима. Овом проблему мало се посвећује пажња, те је људском небригом и корумпираношћу власти опустошено много површина које су претворене у праве голети. Нарочито је опасна ова појава у планинским пределима где се потом стварају услови за велике ерозије и поплаве. Зато треба преиспитати рад свих приватних пилана, које се у целини налазе у шиптарским рукама, и на тај начин спречити неконтролисану сечу висококвалитетних стабала. Предузеће Србија-шуме овоме мора посветити посебну пажњу. Оно би морало уско сарађивати са друштвеном пиланом до њеног трансформисања у државну фирму да би се цео систем производње и прераде дрвета објединио у једну целину. Али то не значи да не постоје и други начини за заштиту природе и људских добара.

15.VIII 1996.

Општински одбор
Српске радикалне странке
у Дечанима